

ОСНОВИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Викладач: доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти Татьянчикова Ірина Володимирівна

Кафедра: соціальної педагогіки та спеціальної освіти (факультет СПП ЗНУ, корпус 8, вул. Гоголя, 118, ауд. 219) E-mail кафедри: socialped@ukr.net

E-mail викладача: i.tatyanchikova@gmail.com

Телефон кафедри: (061) 228-76-45

Інші засоби зв'язку з викладачем: *Viber, Telegram, Moodle*. Номер на сторінці курсу в *Moodle*

Освітня програма, рівень вищої освіти:	ЛОГОПЕДІЯ Бакалавр						
Статус дисципліни:	Нормативна						
Кредити ECTS	3	Навч. рік:	2023-24	Рік навчання	2	Тижні	14
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів¹	4	Лекційні заняття – 14 Практичні заняття – 14 Самостійна робота – 62			
Вид контролю:	залік						
Посилання на курс в Moodle	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4528						
Консультації: дистанційні – ZOOM, за попередньою домовленістю Запис на консультації через ел. пошту							

ОПИС КУРСУ

Курс «Основи соціалізації особистості з особливими освітніми потребами» пропонується студентам бакалаврату спеціальності 016 «Спеціальна освіта/Логопедія» третього року навчання. Курс призначений для актуалізації знань та вмінь студентів у галузі спеціальної освіти. Передбачається визначення студентами сутності і особливостей соціалізації, напрямів її забезпечення, доцільний добір сучасних педагогічних засобів впливу на дітей у контексті їхньої соціалізації

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи соціалізації особистості з особливими освітніми потребами» є підготовка студентів, як майбутніх корекційних педагогів, до розв'язання актуальних питань соціалізації взагалі та оволодіння ними методичними основами забезпечення цього процесу в умовах спеціальної загальноосвітньої школи із застосуванням останніх новітніх технологій і досліджень, які можуть бути втілено у навчально-виховний процес.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Основи соціалізації особистості з особливими освітніми потребами» є визначення психолого-педагогічних основ розроблення та практичної реалізації педагогічної системи забезпечення соціалізації в спеціальному закладі освіти.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)

- У разі успішного завершення курсу студент зможе:
- ✓ організувати власну працю та навчання, самостійну роботу;
  - ✓ аналізувати власні особистісні можливості і обмеження при розв'язанні типових завдань професійної діяльності;
  - ✓ проявляти професійно-важливі, особистісні якості відповідно до стандартів професії;
  - ✓ виявляти специфіку діяльності корекційного педагога в різних типах закладів освіти;
  - ✓ налагоджувати комунікативний контакт та взаємодію зі спеціалістами різних соціальних інститутів, закладів освіти;
  - ✓ здійснювати самоосвіту і самовиховання з метою свого професійного становлення й зростання;
  - ✓ переносити отримані знання у практичну діяльність

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
<p><i>Результати навчання:</i></p> <p>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технології, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами, зокрема з порушеннями мовленнєвого розвитку.</p>	<p><i>Методи навчання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - лекційні методи (лекція-пояснення, лекція-дискусія, лекція-презентація, тощо); - діалогічні методи (інтерактивні заняття, інтелектуальні розминки, заняття з елементами тренінгу та ін.); - проблемно-пошукові методи (аналіз ситуацій, метод-проектів, обговорення, пошук); - дослідницькі методи (проведення досліджень теоретичного та емпіричного характеру). <p><i>Контрольні заходи:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - тестування; - усні та письмові опитування; - перевірка письмових робіт студентів (есе, довідки, порівняльні характеристики, реферати, тощо); - перевірка текстів щодо дотримання технічних вимог;

<p>СК-6. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з інвалідністю, в тому числі, і з порушеннями мовленнєвого розвитку в різних типах закладів.</p> <p>СК-10. Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.</p> <p>СК-12. Здатність організувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.</p> <p>СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.</p> <p>СК-17. Здатність залучати та доцільно використовувати ресурси у наданні корекційної, педагогічної та соціальної допомоги, підтримки сім'ям, дітям, молоді з особливими освітніми потребами.</p> <p>СК-18. Здатність до формування й розвитку соціокультурного середовища, сприятливого для осіб з особливими освітніми потребами.</p> <p>РН3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.</p> <p>РН13. Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.</p> <p>РН14. Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, логопеда, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.</p> <p>РН18. Знати культурні й наукові цінності, їх місце у загальній системі знань про природу людини і суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>РН21. Працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку в різних типах закладів</p>	<ul style="list-style-type: none"> - перевірка доповідей/презентацій, що розкривають певні питання; - перевірка творчих робіт.
--	---

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани практичних занять, методичні рекомендації до виконання індивідуальних та групових завдань розміщені на платформі Moodle <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4528>

Концепція викладання

Моя мета – створити комфортне середовище для вашого навчання. Протягом семестру я очікую від вас постійного зворотного зв'язку (ваши запитання, відгуки, критика та пропозиції сприятимуть удосконаленню курсу). Передбачається, що наш з вами діалог буде здійснюватися під час аудиторних занять та на платформах Moodle або Zoom, а також додатково ви можете використовувати електронну пошту, Viber, (номер на сторінці курсу в Moodle).

Під час листування, особливо на початку навчання, вкажіть номер групи та назву дисципліни. І, звичайно, власне ім'я та прізвище. Ваша робоча адреса електронної пошти має містити ваші справжні прізвище та ім'я. Ця вимога пов'язана з великою кількістю студентів, з якими викладач веде листування протягом семестру.

Якщо у вас виникають складнощі при виконанні завдань, обов'язково звертайтеся до мене, не чекайте кінця семестру. Разом ми будемо вирішувати ваші проблеми.

У кожного завдання передбачено певний дедлайн. Терміни виконання завдань ви побачите на сторінці курсу в Moodle (також він буде визначено на початку практичних занять). Якщо ви не встигаєте з поважних причин – ви маєте попередити викладача, і ми з вами домовимось про наступний дедлайн. Але не зволікайте, намагайтеся встигати виконувати запропоновані завдання вчасно.

При оформленні письмових робіт ви маєте викладати свої думки грамотно з дотриманням певних вимог щодо їх оформлення. Означені вимоги можна знайти на сторінці курсу в Moodle. При виконанні робіт дотримуйтесь *академічної доброчесності* (див. стор. 9).

Для успішного навчання, під час аудиторних або он-лайн занять, намагайтеся проявляти активність, брати активну участь в обговоренні проблемних питань; вносити свої пропозиції та ставити запитання.

Під час он-лайн занять мають бути увімкнені камери. Потурбуйтеся також про навушники та мікрофони. Он-лайн заняття будуть проводитися на платформі Zoom. Завчасно встановіть означений додаток на ваш пристрій. Бажано використовувати комп'ютер або ноутбук. Посилання на заняття ви будете отримувати на свої електронні адреси (посилання також буде прописано у розкладі занять).

Деякі завдання передбачають роботу в мікрогрупі. Це може бути від 2 до 5 учасників. Зверніть увагу – склад мікрогруп може бути довільний (за вашим бажанням) та нормований (за призначенням викладача). Під час роботи у мікрогрупі намагайтесь розподіляти обов’язки рівномірно. Доцільно обирати/призначати *відповідального* за виконання певного завдання. Це дасть вам можливість ефективно працювати в команді.

Свої оцінки (бали) ви можете побачити на сторінці курсу в Moodle (у вкладці «Цей курс» ви знайдете «Журнал оцінок»). Бали також будуть визначено на практичних заняттях з певними поясненнями щодо виконання завдань.

Додаткові бали можна отримати за наукову студентську роботу, яка передбачає проведення дослідження у межах тематики курсу та підготовку до публікації у наукових збірках або до участі у конкурсі студентських наукових робіт. Детальніше про наукову роботу можна дізнатися під час консультацій.

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи (max 60 балів):

Поточний контроль здійснюється у ході повсякденної навчальної діяльності студентів: експрес-тестування під час аудиторних занять; термінологічні диктанти; виконання практичних завдань (доповіді; робота в мікрогрупах); усні відповіді; контрольні тестування по закінченню вивчення розділів. При наявності 35 балів поточного контролю, студент допускається до підсумкового контролю. Якщо студент із поважних причин пропустив заняття, для відпрацювання матеріалу йому пропонується виконання пропущених завдань (теоретичних та практичних), що фіксується у вигляді конспекту та проводиться усне опитування щодо вивчених тем.

Підсумкові контрольні заходи (max 40 балів):

Підсумковий контроль – здійснюється після завершення вивчення курсу: екзамен. Практична частина екзамену (max 20 балів) Практична частина екзамену. скласти психолого-педагогічну характеристику та зазначити особливості розвитку мовлення дитини. Нозологію визначає викладач під час екзамену Теоретична частина екзамену – підсумкове тестування на платформі Moodle (max 20 балів).

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль I (розділ 1)	Тестування 1	Протягом вивчення ЗМ I	5%

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
Силабус навчальної дисципліни

	<u>Есе</u>	<i>Практичні заняття 1,2</i>	10%
Змістовий модуль 2 (розділ 2)	<u>Тестування 2</u>	<i>Протягом вивчення ЗМ 2</i>	5%
	<u>Таблиця-схема «Особливості адаптації (індивідуалі-зації, інтеграції, професій-ного становлен-ня) учнів в СЗО (з доповіддю)</u>	<i>Практичні заняття 3,4</i>	10%
Змістовий модуль 3 (розділ 3)	<u>Тестування 3</u>	<i>Протягом вивчення ЗМ 3</i>	5%
	<u>Практичне завдання - підготувати конспекти на підставі опрацювання статей щодо визначення основних ключових питань, спрямованих на забезпечення соціалізації учнів на різних стадіях в умовах СЗО</u>	<i>Практичні заняття 5,6</i>	10%
Змістовий модуль 4 (розділ 4)	<u>Тестування 4</u>	<i>Протягом вивчення ЗМ 4</i>	5%
	<u>Практичне завдання - підготувати таблицю-схему: «Соціалізація учнів у СЗО»; скласти таблицю «Шляхи підвищення ефективності соціалізації учнів на різних стадіях в умовах СЗО»</u>	<i>Практичне заняття 7</i>	10%
Підсумковий контроль (max 40%)			
<i>Теоретична складова</i> Підсумкове тестування			20%
<i>Практична складова</i> Індивідуальне навчально дослідне завдання			20%
Разом			100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
ЗМ 1	Теоретичне завдання – тестування	<p><i>Питання для підготовки:</i> <i>Проблема соціалізації дітей з особливими освітніми потребами на сучасному етапі.</i> Значення соціалізації в процесі підготовки осіб з особливими потребами до самостійного життя. Соціалізація як умова формування особистості людини. Стадії процесу соціалізації: адаптації, індивідуалізації, інтеграції, трудова та післятрудова стадії. Особливості соціалізації на різних вікових етапах становлення особистості.</p> <p><i>Соціалізація особистості як предмет педагогічного дослідження.</i> Педагогічні засади процесу соціалізації. Стан теорії та практики по забезпеченню соціалізації учнів з особливими потребами. Пошук шляхів підвищення ефективності соціалізації учнів з особливими потребами в контексті сучасних соціально-економічних змін в суспільстві.</p>	Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів	5

	<i>Практичне завдання – Написання есе на тему (обрати 1 з 3-х)</i>	Теми на вибір: «Концепція сучасної спеціальної освіти в Україні», «Соціалізація дітей з особливими потребами – головне завдання спеціального закладу освіти», «Стадії процесу соціалізації в умовах спеціальної школи та їх особливості». Вимоги до виконання та оформлення: авторський текст обсягом до 4-5 тис. знаків з пробілами. Текст виконаного завдання надсилається на відповідну сторінку у Moodle . Обов’язково – посилання на використані джерела. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4528	Максимальна кількість балів (8 балів) нараховується за такими критеріями: - своєчасність виконання (1 б.); - повнота розкриття теми (3 б.); - дотримання логіки викладу матеріалу (2 б.); творчий підхід до розкриття теми(2 б.).	10
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2			15
ЗМ 2	Теоретичне завдання – тестування	<i>Питання для підготовки: Вивчення особливостей соціалізації школярів з інтелектуальними порушеннями. Психолого-педагогічне вивчення особливостей соціалізації учнів на стадіях: адаптації, індивідуалізації, інтеграції, ранньої трудової підготовки в умовах спеціального закладу освіти. Психолого-педагогічний інструментарій. Особливості соціалізації школярів з інтелектуальними порушеннями. Особливості соціалізації учнів на стадіях: адаптації, індивідуалізації, інтеграції, ранньої трудової підготовки в умовах спеціального закладу освіти. Основні труднощі забезпечення соціалізації школярів з інтелектуальними порушеннями. Труднощі</i>	Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів	5

		забезпечення соціалізації учнів на стадіях: адаптації, індивідуалізації, інтеграції, ранньої трудової підготовки в умовах спеціального закладу освіти і в сім'ї.		
	<i>Практичне завдання – скласти таблицю-схему «Особливості адаптації (індивідуалізації, інтеграції, професійного становлення) учнів в СЗО. Підготувати доповідь</i>	Вимоги до виконання та оформлення: Текст виконаного завдання надсилається на відповідну сторінку у Moodle . Обов'язково – посилання на використані джерела. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4528	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: - своєчасність виконання (2 б.); - повнота розкриття теми (3 б.) - творчий підхід до роботи (3 б.); - дотримання вимог до оформлення (2 б.)	10
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	2			15
ЗМ 3	<i>Теоретичне завдання – тестування</i>	<i>Питання для підготовки: Соціально-реабілітаційна робота у спеціальній загальноосвітній школі. Психолого-педагогічні основи забезпечення соціалізації учнів з інтелектуальними порушеннями на стадіях адаптації та індивідуалізації. Методичні основи забезпечення соціалізації учнів спеціальної школи (мета, організація, форми, зміст, методи, результативність). Формування в учнів молодших класів адаптаційних можливостей в умовах спеціального закладу освіти. Формування знань, умінь та навичок соціальної поведінки та спілкування. Послаблення або усунення</i>	Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів	5

	<p><i>Практичне завдання – підготувати конспекти на підставі опрацювання статей щодо визначення основних ключових питань, спрямованих на забезпечення соціалізації учнів на різних стадіях в умовах СЗО</i></p>	<p>показників тривожності та агресивності учнів. Формування у школярів самосвідомості та адекватної самооцінки, розвиток психофізичних можливостей. <i>Психолого-педагогічні основи забезпечення соціалізації учнів з інтелектуальними порушеннями на стадіях інтеграції та ранньої трудової підготовки.</i> Методичні основи забезпечення соціалізації учнів спеціальної школи (мета, організація, форми, зміст, методи, результативність). Особливості забезпечення соціалізації учнів на стадії інтеграції. Використання учнями власних позитивних психологічних особливостей у різних сферах життєдіяльності. Особливості забезпечення соціалізації учнів на стадії ранньої трудової підготовки. Професійне самовизначення і самореалізація учнів.</p> <p>Вимоги до виконання та оформлення: Текст виконаного завдання надсилається на відповідну сторінку у Moodle . https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4528</p>	<p>Максимальна кількість балів (10 балів) нараховується за такими критеріями: - своєчасність виконання (2 б.); - витримана кількість завдань (3 б.); - правильність складання завдань (2 б.); - відповідність завдань темі (1 б.); творчий підхід до розкриття теми(2 б.).</p>	10
Усього за ЗМ 3 контр. заходів	2			15
ЗМ 4	<p>Теоретичне завдання – тестування (усне опитування)</p>	<p><i>Питання для підготовки:</i> <i>Підвищення ефективності процесу адаптації учнів.</i> <i>Посилення процесу індивідуалізації учнів.</i> Підвищення ефективності соціалізації дітей з психофізичними</p>	<p>Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів</p>	5

		<p>порушеннями в умовах спеціального закладу освіти з урахуванням нової Концепції спеціальної освіти на сучасному етапі. Основні напрями підвищення адаптації учнів у спеціальному закладі освіти. Основні напрями посилення індивідуалізації учнів у спеціальному закладі освіти.</p> <p><i>Сприяння інтеграції учнів. Удосконалення соціалізації учнів у процесі професійної підготовки.</i> Підвищення ефективності соціалізації дітей з психофізичними порушеннями в умовах спеціального закладу освіти з урахуванням нової Концепції спеціальної освіти на сучасному етапі. Основні напрями сприяння інтеграції учнів у спеціальному закладі освіти. Основні напрями удосконалення соціалізації учнів у процесі професійної підготовки у спеціальному закладі освіти. Протиріччя, які гальмують професійну орієнтацію учнів.</p> <p>Текст виконаного завдання надсилається на відповідну сторінку у Moodle https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4528</p>		
	<p><i>Практичне завдання – підготувати таблицю-схему: «Соціалізація учнів у СЗО»; скласти таблицю «Шляхи підвищення ефективності соціалізації учнів на різних стадіях в умовах СЗО»</i></p>		<p>Максимальна кількість балів (10 б.) нараховується за такими критеріями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - своєчасність виконання (2 б.); - повнота розкриття теми (4 б.); - творчий підхід у виконанні (2 б.); - ґрунтовність (2 б.) 	10
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	2			15
Усього за змістові модулі контр. заходів	8			60

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

Основна:

1. Соціальна і життєва практика дітей з інтелектуальними порушеннями в умовах навчально-реабілітаційних центрів : практико-зорієнтований посібник / За ред. І.Г.Єрмакова, К.С.Тороп, К.В. Рейди. Дніпро : «Інновація», 2018. 382с.
2. Тат'янчикова І. В. Соціалізація дитини з вадами розвитку : теорія, досвід, технології : монографія. Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2017. 457с.
3. Тат'янчикова І. В. Соціалізація дитини з особливими освітніми потребами : поради педагогам та батькам : методичні рекомендації педагогам спеціальних закладів освіти та батькам, які виховують дитину з особливими потребами. Слов'янськ : Видавництво Б.І.Маторіна, 2020. 161с.
4. Тат'янчикова І., Ширіна А. Сходінками інклюзивної освіти : науково-методичний посібник. Слов'янськ : Видавництво Б.І. Маторіна, 2021. 59с.

Додаткова:

1. Набока О. Г., Тат'янчикова І. В. Спеціальна освіта: сучасні підходи до підготовки фахівців для навчання дітей з особливими освітніми потребами. Фізико-математична освіта. 27(1), 2021. С. 76-81.
2. Алексєєнко Т.Ф. Соціалізація особистості: можливості й ризики : науково-метод. посібник. Київ : Наука, 2007. 152 с.
3. Висоцька А. М. Організація позакласної виховної роботи в спеціальних навчальних закладах для дітей з розумовою відсталістю (5-10 класи) : метод. рек. Київ : ВГСПО «Нац. Асамблея інвалідів України», 2012. 106 с.
4. Глоба О.П. Регіональне реабілітаційне середовище як фактор соціалізації дітей і молоді з обмеженими психофізичними можливостями : монографія. Краматорськ : ДДМА, 2011. 348 с.
5. Дефектологічний словник : навчальний посібник / За ред. В.І.Бондаря, В.М.Синьова. Київ : МП «Леся», 2011. 528с.
6. Заверико Н.В. Особливості соціалізації підлітків і молоді в сучасних умовах. Соціальна педагогіка : теорія та практика. 2015. № 1. С. 30-36.
7. Засенко В. В., Колупаєва А. А. Діти з особливими потребами : пріоритетні напрями державної політики України в галузі освіти, соціального захисту й охорони здоров'я. Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання. 2014. № 3. С. 20-29.
8. Кравченко Т.В. Соціалізація дітей шкільного віку у взаємодії сім'ї і школи: монографія / Т.В. Кравченко // Інститут проблем виховання АПН України.К.: Фенікс,2009.416 с.
9. Лукашевич М.П., Бондарчук Л.В. Особливості соціалізації молоді з особливими потребами : пошук концептуальних підходів. Соціальна робота в Україні: теорія і практика. № 2. 2006. С. 25-30.
10. Миронова С.П. Робота фахівців з сім'ями, які виховують дітей з особливими освітніми потребами. Актуальні питання корекційної освіти. 2017. № 9. С. 24-32.
10. Москаленко В. В. Соціалізація личности / В. В. Москаленко. К.: Вища шк., 1986. 200 с.11.
- Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник: у 2 кн. Чернівці : Книги-XXI, 2010. Кн. 1. 2010. 464 с.
12. Панагушина О.Є. Соціалізація дітей підліткового віку у діяльності молодіжних організацій : монографія. Херсон : РІПО, 2010. 248 с.
13. Програми для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей. Виховна робота (5-10 класи) / уклад. : А. М. Висоцька.К.: ВГСПО «Нац. Асамблея інвалідів України», 2012.198 с.
14. Рогальська І.П. Соціалізація особистості у дошкільному дитинстві : сутність, специфіка, супровід : монографія. Київ : Міленіум, 2008. 400 с.

15. Тат'янчикова І. В. Корекційно-розвивальна програма забезпечення соціалізації дітей з вадами інтелектуального розвитку в спеціальному навчальному закладі : метод. рек. практ. працівникам спец. загальноосвіт. шкіл. Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2014. 163с.
16. Тат'янчикова І.В. Формування в учнів з інтелектуальними вадами життєвих компетентностей в процесі їхньої соціалізації : науково-метод. посіб. Слов'янськ : Вид-во Б.І.Маторіна, 2014. 211с.
17. Тат'янчикова І. В. Соціалізація дітей з порушеннями інтелектуального розвитку : монографія. Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2015. 381с.
18. Тат'янчикова І. В., Ширіна А.В. Інклюзивна освіта як сучасна парадигма навчання дітей з особливими потребами. Інноваційна педагогіка: Науковий журнал. Вип. 36. 2021. С.115-118.
19. Хохліна О. П. Особистість у контексті проблеми соціалізації аномальної дитини. Зб. наукових праць Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. Івана Огієнка. Сер. соціально-педагогічна / за ред.: О.В. Гаврилова, В.І. Співака. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2012. Вип. XX, ч. 1. С.257-265.

Інформаційні джерела:

1. Всеукраїнський фонд «Крок за кроком». Розвиваємо інклюзивну школу разом: партнерство між інклюзивними та спеціальними навчальними закладами. URL : <http://www.ussf.kiev.ua/completedproject/5/>
2. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/875-12>
3. Закон України «Про охорону дитинства» URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2402-14>
4. Засенко В. В. Сучасні проблеми теорії і практики навчання дітей з особливими потребами. URL : http://canada-ukraine.org/ukr_Journal_V1.htm
5. Конвенція ООН про права дитини. URL : http://www.unicef.org/ukraine/convention_small_final.pdf.
6. Колупаєва А. Інтегративні тенденції в освіті дітей з особливими потребами в Україні. URL : http://canada-ukraine.org/ukr_Journal_V1.htm.
7. Колупаєва А.А. Основи інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник. Київ : А.С.К., 2012. 308 с. URL: <http://www.twirpx.com/file/958780>
8. Закон України «Про освіту». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ²

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування усіх занять є обов'язковим. У який спосіб і у які терміни здійснюється відпрацювання пропущених занять? – Відпрацювання пропущених занять здійснюється згідно графіку консультацій, а також шляхом надсилання практичних завдань, самостійних робіт в режимі он-лайн.

Політика академічної доброчесності

Які заходи перевірки на плагіат будуть вжиті викладачем? Які санкції будуть застосовані до студентів, що вдалися до списування, плагіату чи інших проявів недоброчесної поведінки? Надати посилання на приклади оформлення цитувань, посилань на авторів фото, ілюстрацій тощо.

– Виконані завдання з елементами плагіату не зараховуються, обговорюються на практичних заняттях. Приклади оформлення цитувань, посилань на авторів тощо також обговорюються на практичних заняттях і надсилаються студентам на електронну пошту.

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Чи можна під час занять користуватися мобільними телефонами, ноутбуками, планшетами та іншими персональними гаджетами? Якщо так, за яких умов? – Можна, але за певних умов: телефоном, якщо з ноутбука вийти не можливо в силу технічних причин; якщо на практичному занятті необхідно представити презентацію тощо.

Комунікація

У який спосіб здійснюватиметься комунікація викладача зі студентами (електронна пошта, Moodle, інші засоби комунікації)? У який термін викладач відповідатиме на письмові запити студентів? Чи існують формальні вимоги до оформлення таких запитів? Якщо так, то які?

– Комунікація студентів з викладачем може здійснюватися в різні, прийнятні для обох сторін, способи (електронна пошта, Moodle, Zoom, телефон, Viber, Телеграм-канал). Термін відповідей викладача не регламентується. Певних вимог до оформлення запитів студентів не визначено.

---

² Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів тощо. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2023-2024 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2023-2024 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ:** <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмій (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога Марті Ірини Вадимівни (061)228-15-84, (099)253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Борисов Костянтин Борисович**
Електронна адреса: uv@znu.edu.ua Гаряча лінія: Тел. [\(061\) 228-75-50](tel:+380612287550)

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>
Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>